

Novine u jurisprudenciji Suda Bosne i Hercegovine

► Pripremila: Emira Hodžić, Sud Bosne i Hercegovine

Uvod

Za ovaj broj Pravne hronike izabrano je šest pravosnažnih odluka Suda Bosne i Hercegovine iz prve polovine 2023. godine. Izabrane odluke odnose se na procesni aspekt krivičnog prava, zatim, na oblast materijalnog krivičnog prava, te na oblast međunarodne pravne pomoći. Pitanje primjene Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama prožima se putem tumačenja pravilnosti primjene nacionalnih zakona u onoj mjeri u kojoj su to pitanje sudska vijeća razmatrala u svojim odlukama.

**Presuda Apelacionog vijeća Suda
BiH broj S1 2 K 034398 22 Kžk od
10. januara 2023. godine – imunitet
svjedoka – član 6. EKLJP**

Činjenice

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Tužilaštvo) optužena su dva fizička i jedno pravno lice za počinjenje krivičnog djela porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 4. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZBiH), sve u vezi sa čl. 29, 54. i 124. istog zakona. Nakon što je proveden prvostepeni postupak, optuženi su oslobođeni optužbe.

Protiv prvostepene presude žalbu je podnijelo Tužilaštvo. Uvažavajući žalbene razloge,

prvostepena presuda je ukinuta zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i određeno je da se održi pretres pred Vijećem Apelacionog odjeljenja. Na održanom pretresu Apelaciono vijeće je provelo dokaze saslušanjem svjedoka i vještaka, koje je trebalo ponovno ispitati radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, a na saglasan prijedlog stranaka i branilaca optuženih, na osnovu odredbe člana 317. stav 2. ZKPBiH, Vijeće je prihvatilo u spis sve dokaze iz prvostepenog postupka.

Odluka

Nakon održanog pretresa pred Vijećem Apelacionog odjeljenja, drugostepenom presudom optuženi su proglašeni krivim da su počinili krivično djelo poreska utaja, te su osuđeni na kazne zatvora u trajanju od pet godina, a pravnom licu je izrečena novčana kazna u iznosu od 2.500.000,00 KM. Na osnovu relevantnih odredaba KZBiH, od optuženog pravnog lica je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom u iznosu od 3.549.713,12 KM.

Tokom postupka odbrane optuženih su isticale da je davanje imuniteta jednom svjedoku nezakonito. Prigovorima o nezakonitosti dokaza odbrana je naglašavala da je svjedok u istrazi imao status osumnjičenog, te da mu je nezakonitim postupanjem Tužilaštva, suprotno odredbama ZKPBiH kojim su propisani uslovi

i postupak davanja imuniteta, imunitet i dat. Zbog navedenog, prema mišljenju odbrane, iskaz tog svjedoka je nezakonit dokaz. Pažljivom analizom dokaznog materijala Apelaciono vijeće je u ponovljenom postupku, prije svega, utvrdilo period, zatim, svojstvo i status lica kome je dat imunitet. U konačnici, Vijeće je zaključilo, suprotno navodima odbrane, da je imunitet dat licu koje je imalo status svjedoka, u skladu s pravilima koja su važila prije izmjene ZKPBiH 2018. godine. Istina, nije sporno da je isto lice davalo izjave i u svojstvu osumnjičenog, ali za druge inkriminacije, te pod drugim brojem istražnog predmeta. Vijeće je utvrdilo da je u konkretnom predmetu svjedok dao iskaz o istim inkriminiranim radnjama na glavnom pretresu povodom kojih je i dobio imunitet od Tužilaštva.

U predmetu je nesporno utvrđeno da je procesni status lica koje može dobiti imunitet prema odredbama ZKPBiH svjedok, ali da se s praktičnog aspekta tu najčešće radi o licima koja su na neki način bila involvirana u krivično djelo (saizvršilac, pomagač i slično), čije je svjedočenje neophodno da bi se otkrile sve okolnosti u vezi sa izvršenjem određenog krivičnog djela. Sud je naglasio da je dispozicija tužioca kome će dati imunitet, te da na tu odluku Sud ne može utjecati. Kada su u pitanju prihvatanje i ocjena takvih iskaza kao dokaza, oni se ocjenjuju kao i svi drugi dokazi, u skladu s načelom slobodne ocjene dokaza. Ipak, Sud je naglasio da se iskazi svjedoka koji su dobili imunitet imaju ocijeniti u svjetlu važećih propisa o krivičnom postupku, kao i na osnovu okolnosti svakog pojedinačnog slučaja. Isto tako, zaključeno je da se osuđujuća presuda ne može temeljiti samo na iskazu svjedoka koji je dobio imunitet, a taj stav je usvojen i u praksi Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), te Ustavnog suda BiH. Takvo postupanje može dovesti u pitanje pravičnost postupka u cjelini, odnosno moguću povredu člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (EKLJP). Pri tome Sud se pozvao na Odluku Ustavnog suda BiH broj AP 2118/08.

Imajući u vidu da je tom svjedoku prije svjedočenja odlukom glavnog tužioca, u skladu

s odredbama ZKPBiH koji je važio u to vrijeme, dat imunitet od krivičnog gonjenja u zamjenu za svjedočenje, Vijeće je zaključilo da su iskazi svjedoka iz istrage koje je Tužilaštvo koristilo na glavnom pretresu, kao i njegov iskaz na glavnom pretresu zakoniti dokazi i da se na njima može temeljiti sudska odluka. Pouzdanost i dokaznu vrijednost tog svjedoka Vijeće je ocijenilo pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima.

Kada je u pitanju primjena odredaba noveliranog ZKPBiH iz 2018. godine u pogledu imuniteta svjedoka, u nekim predmetima pred Sudom BiH se postavilo pitanje zakonitosti iskaza svjedoka koji su dali svoje iskaze pod imunitetom prije izmjena Zakona, odnosno prije donošenja Odluke Ustavnog suda broj U 5/16, u pogledu neustavnosti odredaba o imunitetu. Međutim, Sud BiH je u Presudi broj K S 2 036587 23 Kž od 3. aprila 2023. godine dao jasan stav da se odluka Ustavnog suda odnosi na sve predmete *pro futuro*, što proizlazi iz člana 7. Zakona o izmjenama i dopunama ZKPBiH od 17. septembra 2018. godine u kojem je navedeno da će se u svim predmetima u kojim je donesena naredba o provođenju istrage do stupanja na snagu ovog zakona postupak nastaviti prema odredbama ranijeg ZKPBiH.

Predmet S1 2 K 036587 23 Kž od 3. aprila 2023. godine – optuženi mora u istrazi biti ispitan za radnje koje mu se optužnicom stavljaju na teret – član 6. EKLJP

Činjenice

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 036587 20 K od 1. novembra 2022. godine optuženi su proglašeni krivima da su počinili krivično djelo neovlašteni promet opojnim drogama iz člana 195. stav 1. KZBiH, te im je Sud, na osnovu pomenute odredbe i odredaba čl. 39, 42, 48, 49. i 50. stav 1. tačka b) KZBiH, izrekao kazne zatvora u trajanju od po jedne godine. Dalje, Sud je primjenom relevantne odredbe istog zakona oduzeo opojnu drogu *cannabis*, ukupne neto-mase 596 kg. Optuženi su istovremeno oslobođeni da su

počinili krivično djelo organizovani kriminal iz člana 250. KZBiH. Prvostepenom presudom trećeoptuženi je oslobođen optužbe.

Protiv pomenute presude Tužilaštvo je podnijelo žalbu zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, te zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji s prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH uvaži žalbu kao osnovanu i ukine prvostepenu presudu Suda BiH. Dalje, protiv navedene presude žalbu su izjavili branioci optuženih koji su prvostepenom presudom proglašeni krivim.

Odluka

Analizirajući žalbene navode, Apelaciono vijeće je donijelo drugostepenu presudu kojom je djelimično uvažilo žalbe, te je preinačilo kazne zatvora dvojici optuženih na dvije godine, a ukinulo prvostepenu presudu u odnosu na oslobađajući dio presude trećeoptuženom. Suština žalbe Tužilaštva ogledala se u prigovoru da je prvostepenom presudom Sud iz optužbe izostavio ključne elemente koji čine biće krivičnog djela organizovani kriminal, a da su se konkretne radnje optuženih mogle počinuti samo u sastavu grupe. Suprotno navodima Tužilaštva, Apelaciono vijeće je zaključilo da je prvostepeni sud na pravilan način iz činjeničnog supstrata izostavio pojedine dijelove optužnice na način koji nije doveo u pitanje suštinu optužnog akta, već da su izmjene izvršene u skladu s rezultatima dokaznog postupka, budući da nisu dokazani elementi krivičnog djela organizovani kriminal. U toku prvostepenog postupka je zaključeno, a u postupku odlučivanja o žalbi utvrđeno kao pravilno da postoje manjkavosti zapisnika o ispitivanju optuženih u istražnoj fazi, kada su još imali status osumnjičenih. Zbog tog razloga, nije mogla biti ispitana krivica optuženih u dijelu optuženja koji se odnosi na činjenice i okolnosti koje su opisane u optužnici kao radnje organizovanog kriminala. Naime, u toku istrage optuženi na te okolnosti nisu ni ispitani, odnosno nisu bili upoznati sa osnovima sumnje protiv njih, a što je *conditio sine qua non*

za podizanje optužnice u skladu sa odredbama ZKPBiH, te se zaključuje da je u odnosu na pojedine tačke optuženima dodata kriminalna količina. Dakle, u situaciji kada optuženi nisu ispitani u istrazi u odnosu na pojedine radnje koje su kasnije opisane u optužnici, Sud nije bio u mogućnosti u toku glavnog pretresa ispitivati njihovu ulogu u radnjama koje su opisane u tim tačkama optužnice. Obrazlažući svoj stav, Apelaciono vijeće se pozvalo na Odluku Ustavnog suda BiH broj AP 865/16 od 7. marta 2017. godine, te Evropskog suda u predmetu *Pelissier i Sassi protiv Francuske* [GC], aplikacija broj 25444/94, st. 51-54, 25. mart 1999. godine.

U konkretnom predmetu Vijeće je napomenulo da se Sud kretao u okviru žalbenih navoda, te budući da stranke nisu osporavale to što je donesena meritorna oslobađajuća presuda umjesto odbijajuća, u tom pogledu Apelaciono vijeće nije moglo donijeti drugačiju odluku.

Predmeti br. S11K 018711 15 Kri od 21. oktobra 2022. godine, S11K 018711 23 Krž 7 od 11. maja 2023. godine – zakonitost dokaza, položaj optuženog u vrijeme izvršenja krivičnog djela ne može biti jedina činjenica kojom se utvrđuje njegova krivica

Činjenice

Prvostepenom presudom Suda Bosne i Hercegovine optuženi su proglašeni krivim da su radnjama opisanim u izreci prvostepene presude na području opština Rudo i Višegrad, postupajući protivno pravilima međunarodnog prava, počinili krivično djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. u vezi sa članom 22. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije za koje su im izrečene kazne zatvora u trajanju od po trinaest godina. Istovremeno, jedan od optuženih je oslobođen optužbe da je naredio protivzakonito odvođenje i zatvaranje, nečovječna postupanja, nanošenje velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta i ubistva civilnog stanovništva.

Protiv navedene presude žalbu je izjavilo Tužilaštvo u odnosu na oslobađajući dio presude, i to zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, te zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, a na osuđujući dio presude izjavljena je žalba u odnosu na odluku o krivičnopravnoj sankciji. Branioci optuženih su, također, podnijeli žalbe.

Odluka

Nakon razmatranja žalbi Vijeće Apelacionog odjeljenja je žalbe odbilo kao neosnovane.

Jedno od interesantnih pitanja koje se pojavilo u ovom predmetu jeste prigovor zakonitosti iskaza svjedoka koji je dat u istrazi u prostorijama Ambasade BiH u Beogradu, Republika Srbija. Odbrana je isticala da je zapisnik nezakonit zbog toga što se nije radilo o zapisniku koji je pribavljen u skladu sa Ugovorom o pružanju međunarodne pravne pomoći, odnosno da nije ispoštovana procedura predviđena Zakonom o pružanju međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima, u skladu sa Ugovorom između BiH, Republike Srbije i Crne Gore. Međutim, Apelaciono vijeće je odbilo taj žalbeni prigovor i potvrdilo stav prvostepenog vijeća. Vijeće je obrazložilo da je riječ o svjedoku koji je dao iskaz ovlaštenim organima u prostorijama Ambasade BiH u Beogradu. Dakle, prema principu eksteritorijalnosti, svjedok je dao iskaz na teritoriji Bosne i Hercegovine u kom slučaju nije bilo potrebe da se predmetni zapisnik pribavlja u skladu s pravilima o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima.

Dalje, jedno od važnih pitanja koje se pojavilo u predmetu jeste svojstvo optuženog koji je u ovom postupku oslobođen, a koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela u kontekstu inkriminiranih radnji koje mu se stavljaju optužnicom na teret ostalim optuženima bio nadređeni. Upravo tu činjenicu Tužilaštvo je poentiralo kako u toku prvostepenog postupka, tako i u toku žalbenog postupka. Naime, Tužilaštvo je isticalo da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela optuženi imao svojstvo komandanta lake pješadijske brigade

u čijem sastavu je djelovala i interventna četa kojom je komandovao jedan od saoptuženih i ostali optuženi u predmetu, a koji su direktni izvršioци predmetnog krivičnog djela.

Sud je kao nespornu učinio činjenicu o tačnosti hijerarhijskog lanca koji je naveden u optužnici. Također, nije sporno ni postojanje naredbe više komande, kao ni, u konačnici, dešavanja koja se odnose na zarobljavanje i ubistvo civila. Međutim, kada je u pitanju uloga optuženog koja se, prema optužnici, ogledala u tome da je izvršenje naredbe o protivzakonitom djelovanju povjerio prvom podređenom, Sud to nije mogao utvrditi na osnovu provedenih dokaza. Iz žalbenih prigovora Sud je zaključio da je Tužilaštvo odgovornost optuženog crpilo isključivo iz njegove pozicije, budući da je bio komandant brigade čiji su pripadnici direktno počinili inkriminirane radnje. Sud je usvojio stav da ta činjenica sama po sebi, zbog nedostatka bilo kojeg drugog neposrednog ili posrednog dokaza, nije dovoljna da se zaključi izvan svake razumne sumnje da je optuženi na bilo koji način uključen u izvršenje inkriminiranih radnji.

**Predmet broj S1 2 K 026686
22 Kž 11 od 10. marta 2023.
godine – odmjeravanje kazne,
priroda upravnog postupka u
odnosu na krivični postupak,
zakonitost dokaza, pravo na
jezik, umišljaj kod krivičnog
djela poreska utaja i prevara**

Činjenice

Prvostepenom presudom Suda Bosne i Hercegovine optuženi su proglašeni krivim da su kao pripadnici grupe za organizovani kriminal počinili krivično djelo organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. u vezi s produženim krivičnom djelom poresna utaja ili prevara iz člana 210. KZBiH. Odgovornim su proglašene i pravne osobe da su, kao pripadnici grupe za organizovani kriminal, počinile krivično djelo organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. u vezi s krivičnim djelom poresna utaja ili prevara iz člana 210, sve

u vezi sa članom 124. tač. c) i d) (raspolaganje protivpravno stečenom imovinskom koristi i propuštanje dužnog nadzora nad radom). Optužena fizička lica prvostepeni sud je osudio na kazne zatvora u trajanju od šest, odnosno dvije godine i šest mjeseci, a pravnim osobama izrekao novčanu kaznu u visini od 100.000,00 KM, odnosno novčanu kaznu u visini od 20.000,00 KM. Na osnovu čl. 110. i 111. KZBiH, a u vezi sa članom 392. ZKPBiH, od optuženih je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, i to u visini utajenog poreza u iznosu od 348.902,00 KM, odnosno u visini od 18.900,00 KM. Na osnovu odredaba člana 73. KZBiH, prvooptuženom je izrečena mjera sigurnosti – zabrana vršenja djelatnosti, i to poslova uvoza tekstilne robe i kožne galanterije, u trajanju od pet godina, računajući od dana pravosnažnosti presude. Na osnovu odredaba člana 74. KZBiH, prvostepenom presudom trajno su oduzeti predmeti koji su poslužili za izvršenje krivičnog djela. Dalje, optuženi su obavezani da plate troškove krivičnog postupka.

Istom presudom odbijena je optužba da je prvooptuženi počinio krivično djelo pranje novca iz člana 209. stav 3. u vezi sa st. 1. i 2, u vezi sa čl. 29. i 54. KZBiH. Preostala četiri optužena fizička lica oslobođena su da su počinila krivično djelo organizovani kriminal iz člana 250. stav 2. u vezi s krivičnim djelom porezna utaja ili prevara iz člana 210. stav 4. u vezi sa st. 1. i 2, a sve u vezi sa čl. 31. i 54. KZBiH.

Protiv navedene presude žalbu je izjavilo Tužilaštvo BiH, te branioci optuženih fizičkih i pravnih lica. Tužilaštvo BiH je izjavilo žalbu zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog odluke o krivičnopravnoj sankciji. Branioci optuženih su izjavili žalbu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka i zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnoj sankciji i imovinskopravnom zahtjevu s prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH uvaži žalbu, preinači prvostepenu presudu, odnosno ukine presudu i odredi održavanje pretresa.

Odluka

Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih prigovora, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kojom se djelimično uvažavaju žalbe branilaca, te je prvostepena presuda preinačena u pogledu odluke o kazni na način da su one smanjene. Optuženi su osuđeni na kaznu zatvora u trajanju od tri, odnosno od jedne godine, a optuženim pravnim osobama izrečene su novčane kazne u iznosu od 40.000,00 KM, odnosno u iznosu od 10.000,00 KM. U ostalom dijelu žalbe branilaca su odbijene, kao i žalba Tužilaštva, te je prvostepena presuda u preostalom dijelu potvrđena.

Prilikom odlučivanja o žalbenim razlozima koji se odnose na kaznu Apelaciono vijeće je imalo u vidu sudsku praksu u vezi sa kaznenom politikom u drugim sličnim predmetima ovog suda. S tim u vezi, drugostepeno vijeće je istaklo da, iako se ne radi o obaveznom zakonskom elementu u procjeni kazne, kaznena politika predstavlja dio pravičnosti postupka i pravnu sigurnost unutar države. Individualizacija kazne u svakom slučaju predstavlja dominantan osnov za odmjerenje kazne, a što je Apelaciono vijeće imalo u vidu prihvatajući okolnosti iz pobijane presude. Međutim, ne treba zanemariti i prvi pomenuti aspekt u vidu kaznene politike, dovodeći sve u vezu sa aspektom pravičnosti, te radi otklanjanja bilo kakve sumnje o proizvoljnosti prilikom odlučivanja. Zbog svega navedenog, Apelaciono vijeće je preinačilo prvostepenu presudu u pogledu kazne na način kako je prethodno navedeno.

Dalje, u ovom predmetu odbrana optuženih je isticala u više navrata da se u konkretnom predmetu radi o zasnivanju presude na nezakonitim dokazima s obzirom na to da je Sud kao dokaz ocijenio nepravosnažan upravni akt, odnosno rješenje Uprave za indirektno oporezivanje BiH, koje je poništeno i vraćeno na ponovni postupak.

Taj prigovor Vijeće je odbilo zbog toga što odluke u upravnom postupku ne utječu na krivični postupak, te zbog toga što je za njega irelevantna činjenica da li je predmetno rješenje pravosnažno u upravnom postupku. Takav zaključak Apelaciono vijeće je, prije svega, izvelo na osnovu člana 19. ZKPBiH koji propisuje mogućnost da sud sam riješi prethodno pitanje, te se, dodatno, tim članom naglašava da, u slučaju donošenja odluke o prethodnom pitanju u drugom postupku, ono ne veže sud u pogledu ocjene je li učinjeno krivično djelo. Da nije tako, onda bi u krivičnim predmetima poreske utaje sud bio obavezan da zastane s postupkom do pravosnažnog okončanja upravnog postupka, što bi značilo da krivični postupak ovisi o nekom prethodnom pitanju iz drugog postupka. U konkretnom slučaju navedeno rješenje je ocijenjeno u vezi sa svim ostalim priloženim dokazima, kao dio ukupne dokazne građe, koje je ocijenio i vještak prilikom sačinjavanja svog nalaza i mišljenja.

Dalje, u žalbi je pobijano i pitanje da li je prvostepeni sud prekoračio optužnicu. Svoju tezu odbrana je zasnivala na zaključku da se optuženi optužnicom teretio za pomaganje, a presudom je proglašen krivim kao direktni izvršilac krivičnog djela. Apelaciono vijeće je utvrdilo da prvostepeni sud nije prekoračio optužnicu kada je optuženog proglasio krivim kao direktnog izvršioca krivičnog djela, a ne kao pomagača, kako je to bilo navedeno u optužnici. Naime, optuženom je stavljeno na teret da je bio član grupe za organizovani kriminal za šta je i proglašen krivim. Iako je tužilac opisane radnje kvalifikovao kao pomaganje, a prvostepeni sud ga proglasio krivim kao direktnog izvršioca, prema ocjeni Apelacionog vijeća, nije došlo do prekoračenja optužbe, jer je prvostepeni sud unutar iste kriminalne količine, ne dirajući u meritum činjeničnog stanja, izvršio drugačiju kvalifikaciju radnji optuženog. Kao član grupe optuženi je svojim radnjama doprinio izvršenju krivičnog djela, a one mogu biti pomaganje, podstrekavanje ili učestvovanje u direktnom izvršenju. Pri takvom stanju stvari, kada je utvrđeno u toku postupka da optuženi

nije ostvarivao radnju pomaganjem, prema mišljenju Apelacionog vijeća, prvostepeni sud je okvalifikovao te radnje kao doprinos člana grupi, te je iz činjeničnog supstrata izostavio nepotrebne činjenice, a istovremeno nisu dodate nove okolnosti koje nije sadržavala optužnica. Imajući u vidu navedeno, nije došlo do povrede krivičnog postupka u smislu prekoračenja optužbe.

Odbrana jednog od optuženih pravnih lica je isticala da je optuženom povrijeđeno pravo na korištenje jezika koji razumije iz člana 6. stav 3. tačka a) EKLJP, ističući da jedan dio materijalnih dokaza nije bio preveden na jezik koji je razumljiv optuženom. Apelaciono vijeće je pažljivo ispitalo navedeni prigovor, budući da je riječ o konvencijskom pravu na pravično suđenje i pravu na odbranu kao dijelu tog prava, čije kršenje povlači za sobom povrede zakona o krivičnom postupku. Analizirajući žalbene prigovore i u tom kontekstu postupanje prvostepenog suda, kao i okolnosti iz kojih je vidljivo da li je optuženi koristio predmetnu dokumentaciju u redovnoj komunikaciji prilikom počinjenja krivičnog djela i u samom krivičnom postupku, Sud je utvrdio da je postupak bio pravičan u svojoj ukupnosti, te da nije povrijeđen član 6. EKLJP. Takav zaključak Apelaciono vijeće je izvelo, prije svega, iz ponašanja optuženog u inkriminisano vrijeme. Iz iskaza svjedoka proizlazi da je optuženi redovno poslovno komunicirao e-mailom, pri čemu je slao dokumentaciju koja je bila predmet korespondencije i koja je prevedena na bosanski jezik, te razumljiva optuženom, što je vidljivo iz sadržaja komunikacije, posebno u pogledu predmeta poslovanja. Vijeće je primijetilo da se odbrana u žalbi pozivala na sadržaj iz spornog dokaza u okviru žalbenog prigovora o pogrešno i nepotpuno utvrđenom činjeničnom stanju iz čega je Sud dobio dodatnu potvrdu da je odbrani bila jasna i razumljiva sadržina dokaza.

Odbrana optuženih je, pored navedenih istaknutih prigovora, isticala i postojanje umišljaja kao elementa bića navedenog krivičnog djela, te da izreka presude ne sadrži činjenice i

okolnosti iz kojih proizlazi jasan psihički odnos optuženog prema djelu. Međutim, Apelaciono vijeće je smatralo da je pogrešan takav pristup pojmu namjere, odnosno umišljaja. Kod navedenog krivičnog djela subjektivni odnos prema djelu se izvlači iz odluke da se djelo ostvari. Vijeće je poentiralo da namjera predstavlja neposredni sastavni dio volje, ali kako će ona biti opisana zavisi od svakog konkretnog slučaja. Kada se posmatra zakonska definicija krivičnog djela poreska utaja ili prevara, subjektivni elemenat u smislu namjere nije nužno eksplicitno iskazati u činjeničnom opisu, već ona nedvosmisleno proizlazi iz opisa svih činjenica i okolnosti ovog predmeta, radnji optuženog i cilja koji je postignut tim radnjama, a što je u konkretnom predmetu i učinjeno.

**Predmet broj S1 2 K 035457 23
Kž od 31. maja 2023. godine –
produženo krivično djelo**

Činjenice

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 035457 22 K od 28. februara 2023. godine optužena je proglašena krivom da je počinila produženo krivično djelo prevara u službi iz člana 222. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZBiH, sve u vezi sa članom 54. KZBiH, pa je osuđena na kaznu zatvora u trajanju od tri godine. Istom presudom od optužene je oduzeta imovinska korist pribavljena izvršenjem krivičnog djela – novac u iznosu od 34.440,00 eura, u protivvrijednosti od 67.358,79 KM.

Protiv navedene presude žalbu je blagovremeno izjavio branilac optužene zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, odluke o krivičnopravnoj sankciji i oduzimanju imovinske koristi s prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja Suda BiH žalbu uvaži, pobijanu presudu preinači, ili da presudu ukine i odredi održavanje pretresa pred Apelacionim vijećem.

Odluka

Nakon što je ispitalo pobijanu presudu u granicama istaknutih žalbenih navoda, u skladu s odredbom člana 306. ZKPBiH, Apelaciono vijeće je žalbu odbilo i potvrdilo prvostepenu presudu.

Kao što je već navedeno, optužena je proglašena krivom da je počinila produženo krivično djelo prevara u službi iz člana 222. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZBiH. Odbrana optužene je u žalbi isticala da je Sud pogrešno primijenio odredbu člana 54. KZBiH koji propisuje kada će postojati produženo krivično djelo. Stoga je Apelaciono vijeće, razmatrajući žalbene navode odbrane, ocijenilo i da li je prvostepeno vijeće na pravilan način zaključilo da li postoje svi elementi produženog krivičnog djela, u smislu pomenute odredbe, i to da li je „učinilac s umišljajem učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja, s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju, čine jedinstvenu cjelinu”.

Odbrana je prigovarala da je prvostepeni sud pogrešno ocijenio nalaz i mišljenje vještaka ekonomske struke u kojim je navedeno više pojedinačnih slučajeva podizanja novca s deviznog računa Agencije u kojoj je optužena bila zaposlena, a koji optužena nije položila na blagajnu te agencije. Odbrana je smatrala da se na temelju te činjenice pogrešno zaključilo da se radi o produženom krivičnom djelu kod kojeg se ne mogu sabirati pojedinačni iznosi prisvojenog novca.

Nasuprot žalbenim prigovorima, Apelaciono vijeće je ocijenilo da su pravilni zaključci prvostepenog vijeća u pogledu postojanja produženog krivičnog djela. Naime, Vijeće je, prije svega, imalo u vidu umišljaj, u smislu postojanja produžene namjere počinioca koja se ispoljavala tokom cijelog inkriminisanog perioda, odnosno svake radnje koja je učinjena. Takvu namjeru Vijeće je okarakterisalo na sljedeći način: „Kao takva podrazumijeva da odluka za svaku novu radnju iz sastava

produženog krivičnog djela predstavlja volju da se nastavi ukupna djelatnost.^[3]

Zbog tog razloga, vijeće Suda je zaključilo da je namjera optužene postojala tokom cijelog inkriminisanog perioda, a da se njen finalni učinak ogleda u jedinstvenoj posljedici koja proizlazi iz pojedinačno poduzetih radnji. S tim u vezi, ne može se zanemariti ukupan zbir štetne posljedice koja je nastupila poduzimanjem pojedinačnih radnji sa istom psihičkom namjerom stjecanja protivpravne imovinske koristi u vremenskom kontinuitetu od devet godina. U prilog tome da se radi o produženom krivičnom djelu govori i činjenica o načinu izvršenja radnji koji je identičan, a da je u svakom pojedinačnom slučaju oštećen budžet Bosne i Hercegovine.

Slijedeći navedeno, Apelaciono vijeće je ustanovilo da je pravilan zaključak prvostepenog vijeća da je optužena počinila produženo krivično djelo prevara u službi s obzirom na to da sva pojedinačna djela nesumnjivo čine jedinstvenu kriminalnu cjelinu.

**Predmet broj SI 3 K 045263 23
Kž od 13. juna 2023. godine
- postupak ekstradicije,
pretpostavke za izručenje**

Činjenice

Rješenjem Suda Bosne i Hercegovine utvrđeno je da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje potraživane pravosudnim organima Republike Srbije radi krivičnog gonjenja zbog sumnje da je počinila produženo krivično djelo teško ubistvo u pomaganju iz člana 114. stav 1. tač. 1. i 3. u vezi sa članom 35. Krivičnog zakona Republike Srbije.

Protiv navedenog rješenja žalbu je blagovremeno izjavio branilac potraživane s prijedlogom da Vijeće Apelacionog odjeljenja žalbu uvaži, pobijano rješenje preinači tako što će donijeti

rješenje kojim se utvrđuje da nisu ispunjene pretpostavke za izručenje, ili da pobijano rješenje ukine i predmet vrati na ponovni postupak. U žalbi se navodi da dokumentacija koja je dostavljena uz molbu za izručenje ne sadrži elemente koji bi ukazivali na to da su ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje, budući da se iz nje ne može izvesti zaključak o postojanju osnovane sumnje da je potraživana počinila krivično djelo koje joj se stavlja na teret.

Odluka

Analizirajući pobijano rješenje, Apelaciono vijeće je zaključilo da je vanpretresno prvostepeno vijeće svestrano preispitalo uslove za izručenje potraživane, te da je u tom smislu donijelo pravilnu odluku da se potraživana izruči pravosudnim organima Republike Srbije.

Odbrana se pogrešno pozivala na činjenicu o postojanju/nepostojanju osnovane sumnje kao uslova za izručenje potraživanog lica. Suprotno navodima odbrane, Sud je odlučio o uslovima za ekstradiciju koji su propisani članom 34. stav 1. tačka h) Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći i koji su formalnopravne prirode. Imajući u vidu prirodu ekstradicionog postupka, uloga Suda koji odlučuje o ekstradiciji nije da provjerava postojanje osnovane sumnje. Postojanje osnovane sumnje provjeravat će organ koji će voditi krivični postupak protiv potraživane u toku krivičnog postupka. Za postupak ekstradicije je, prema odredbama pomenutog člana, potreban standard "dovoljno dokaza za sumnju" da je potraživani počinio određeno krivično djelo. U konkretnom slučaju, radi odlučivanja, Sudu su dostavljeni popis dokaza na kojima se temelji osnovana sumnja, naredba o provođenju istrage protiv potraživane i rješenja o određivanju mjere pritvora. Shodno navedenom, Apelaciono vijeće je utvrdilo da je u konkretnom slučaju zadovoljen traženi standard uslova za izručenje, a to je dovoljno dokaza za sumnju.